

Falussy Lilla

Tézisek

Dolgozatom középpontjába helyeztem a *Pier Paolo Pasolinivel* kapcsolatos átfogó áttekintést, mivel az ő munkásságának ismerete nélkül az általam kiválasztott szerzők életműve sem lenne érthető. Pasolini megkerülhetetlen kiindulási pont a ma színházi alkotói számára, s hat drámája a huszadik századi polgári tragédia újjászületése. Tragédiáinak középpontjában a kispolgári értékek romboló hatása áll, egy átalakuló korban, ahol a régi értékek tarthatatlanok, s az új berobbanása nélkülözhetetlen. Pasolini tragédiáinak áttekintése kiváló alkalom arra, hogy életművét európai színházi viszonylatban is elhelyezzem, s rajta keresztül láttassam a ma szerzőit. Utódjához, Annibale Ruccellóhoz hasonlóan, a homoszexualitást és transzszexuálitást állítja színpadra és próbálja elfogadtatni egy olyan társadalomban, és egy olyan korban, mely nem érett meg a fenti jelenségek befogadására. Ruccello munkássága elképzelhetetlen lenne Pasolini nélkül, női alakjainak jellemtorzulásai, a szadista hajlam kibontása és ábrázolása tekintetében Pasolini adta meg az alaphangot.

Dolgozatomban a kortárs olasz drámairodalom legmarkánsabb, a magyar színházi –és irodalmi közízléstől leginkább eltérő, karakterisztikusan itáliai szerzőit válogattam össze.

Az egyetlen kivétel ebből a merítésből *Fausto Paravidino*, aki olyan egyetemes társadalmi – és magánéleti témákat érint, mely Európa bármely országában érdeklődésre tarthat számot. Népszerűsége ennek köszönhető, s ebből következően darabjait számos nagyvárosban színpadra állították, legfőképpen Németországban és Angliában. Megkerülhetetlen tehát, mint korjelenség, s mint a fiatal generáció legtehetségesebb képviselője.

Emma Dante munkásságát elsősorban, mint rendezői opust tartják számon, de mivel maga írja előadásai szövegkönyvét, s mivel irodalmi kísérletei is fontosak, mint a kortárs olasz dramaturgia egyetlen női képviselőjét dolgozatom tárgyává tettem. Mindamellet, hogy

szövegeit, s annak társadalmi konnotációit elemzem, kitérek zsigeri, szimbolikus nyelvezeten alapuló színházi univerzumának bemutatására.

Az olasz színházi hagyomány erőteljesen kötődik Pulcinella városához, Nápolyhoz, s ha a nápolyi dramaturgiára gondolunk még mindig elsősorban *Eduardo De Filippo* jut eszünkbe. Eduardo halála óta azonban felnőtt egy újabb nápolyi drámaíró generáció, akik nem csak a déli város, de az egész itáliai színjátszás és dramaturgia arculatát meghatározzák.

Annibale Ruccello az a nem élő, kortárs szerző, aki a nyolcvanas években alkotta meg hét drámából álló ouvre-jét, s ezzel meghatározta az elkövetkezendő drámaíró generáció ízlését és világlátását. Életműve nem emelhető ki a nápolyi mikrokozmoszból, de ennek ellenére egyetemes kérdéseket fogalmaz meg, ráérez a társadalmi változások keltette emberi katasztrófákra, a nemi szerepek felcserélődésére s ennek könnyed, szarkasztikus humorral ad hangot.

Manlio Santanelli, a nápolyi dramaturgia másik nagy örege, jelenleg a hetvenes éveiben jár, s a mai napig aktív szerzőként tartják számon. Az ő életműve is elszakíthatatlan Nápoly városától, de más szemszögből közelít a korjelenségekhez, mint Annibale Ruccello. Városának mítoszát emeli irodalmi szintre, s teszi a társalgási, polgári színmű alapelemévé, ezáltal hangsúlyozva az emberi jellem kiegyenlíthetetlen kettősségét.

Róma város legendáiból és történelméből építkezik ***Pierpaolo Palladino***, aki régit és újat ötvözve a narratív színházzal kísérletezik, az alapokhoz nyúl vissza, a meséléshez, mint az ember alapvető igényéhez. Darabjaiban aktuális politikai-társadalmi és történelmi kérdésekre reflektál, előadásai legendássá válnak Róma városában, hiszen továbbszövi, új elemekkel egészíti ki a már létező városi legendákat. Ahogy Palladino a kispolgári képmutatást, a prostitúcióval történő szembenézést, valamint a politikai változások, a régi és az új értékek keveredését ábrázolja, méltán állítható párhuzamba tragikus sorsú elődjével, Pasolinivel.

Francia hagyományra alapozott, jól megcsinált darabok vonzásában alakult ki **Giuseppe Manfredi** drámaírói stílusa, aki a huszadik század végének társadalmi problémáit a francia bohózat mezébe öltöztette, a komédia dramaturgiájának hátterében azonban súlyos emberi veszteségek állnak, mely által a könnyed hangvétel átértelmeződik a 90-es évek társadalmi átalakulásainak kapcsán. Manfredi a nagy összegző, olyan intellektus, aki elődei munkásságát saját életművébe ötvözve ad leckét a következő nemzedéknek. Az ő pályaképe kapcsán is ki kell térni Pasolinire, hiszen mitológiai témák iránti vonzalmuk, a mitológia modern köntösbe öltöztetése rokonítja a két szerzőt.

Új, modern mitológiát teremt **Ugo Chiti**, a toszkán táj és a toszkán mítosz éled újjá drámái nyomán, olyan alakokat szerepeltet fekete humorral átszótt drámáiban, mint Jézus és az apostolok. Népi dramaturgiát teremt, elfelejtett eposzt hoz a felszínre s a fent említett Pierpaolo Palladinóhoz hasonlóan a narráció és a személyiségépítés dramaturgiájának mezsgyéjén egyensúlyoz.

Mivel Annibale Ruccello és Pier Paolo Pasolini kivételével nem lezárt életművekről van szó, az összegzés és értékelés emberfeletti vállalkozás lenne. Amit dolgozatomban szeretnék megragadni, az a másság, mely a magyar drámaírói hagyománytól és a realista-naturalista iskolától elválasztja a fenti szerzőket. Szeretném a jövő drámaírói számára használható információként átadni azt a dramaturgiai sokszínűséget, mely a fenti szerzők alkotásaiból kiviláglik, s mely a mindannyiunk által ismert, bár mindenki számára differenciálódott valóságot a fantázia játékán keresztül teszi halhatatlanná.

